

คำสั่งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

ที่ 9/2527

เรื่อง ห้ามขายสินค้าที่เรียกกันว่า “ของเล่นชนิดพองตัว เมื่อแช่น้ำ” หรือ “ตัวตุคน้ำ”

ตามที่คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคได้พิจารณาเห็นว่า สินค้าที่เรียกกันว่า “ของเล่นชนิดพองตัวเมื่อแช่น้ำ” หรือ “ตัวตุคน้ำ” อาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภคโดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่เด็กได้ จึงได้อาศัยอำนาจตาม มาตรา 36 วรรคหนึ่งและวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ออกคำสั่งที่ 1/2526 ลงวันที่ 15 ธันวาคม 2526 ห้ามขายสินค้านี้เป็นการชั่วคราวจนกว่าจะมีคำสั่งยกเลิก และให้ผู้ประกอบธุรกิจซึ่งประสงค์จะขาย ผลิต ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขาย ติดต่อกับสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เพื่อดำเนินการทดสอบหรือพิสูจน์เพื่อแสดงให้เห็นว่าสินค้านี้ไม่เป็นอันตรายแก่ผู้บริโภค

ผู้ประกอบธุรกิจซึ่งประสงค์จะขาย ผลิต ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้านี้ดังกล่าวได้ขอให้กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ดำเนินการตรวจวิเคราะห์เพื่อทดสอบพิสูจน์สินค้านี้ ผลการตรวจวิเคราะห์ที่ปรากฏตามรายงานผลการตรวจวิเคราะห์ของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข แจ้งตามหนังสือที่ สธ 0505/71 ลงวันที่ 19 มกราคม 2527 สรุปได้ว่า สินค้านี้สามารถพองตัวได้ในน้ำย่อยเทียม (ที่มีสภาพเช่นเดียวกับน้ำย่อยในกระเพาะและลำไส้ของมนุษย์) โดยสามารถพองตัวได้ภายในระยะเวลาตามสภาพการย่อยในร่างกายนมนุษย์ได้ถึง 5 เท่า และยังคงมีลักษณะเหนียว ไม่แยกหรือแตก่วน ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าสินค้านี้ ไม่ปรากฏว่ามีการย่อยตัวหากกลืนกินเข้าไป เป็นการผิดปกติต่อระบบการย่อยและการขับถ่าย ทำให้ลำไส้อุดตันได้ และในรายงานผลการตรวจวิเคราะห์ ได้แสดงความเห็นไว้ด้วยว่าของเล่นนี้ไม่ไปไว้วางใจในความปลอดภัยอาจมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นได้สมควรวางมาตรการป้องกัน

และดังนั้น เมื่อผู้ประกอบธุรกิจไม่อาจมาทดสอบพิสูจน์เพื่อแสดงให้เห็นว่าสินค้านี้ไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคจึงได้ประกาศให้ผู้ประกอบธุรกิจแจ้งปริมาณสินค้านี้ที่มีอยู่ในความครอบครองภายใน 15 วัน โดยได้ให้โอกาสแก่ผู้ประกอบธุรกิจในส่วนที่จะเสนอหลักฐาน และวิธีการต่างๆ ในการเปลี่ยนแปลง หรือแก้ไขสินค้านี้เพื่อป้องกันอันตรายอันอาจเกิดขึ้นได้ เพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการ ซึ่งมีผู้ประกอบธุรกิจแจ้งปริมาณสินค้านี้ที่มีอยู่ในความครอบครองจำนวน 34 ราย รวม 126,300 ตัว พร้อมทั้งได้เสนอมาตรการป้องกันอันตรายโดยวิธีการให้กำหนดเป็นสินค้าควบคุมฉลากและได้กล่าวอ้างว่า สินค้านี้ที่เรียกกันว่า “ของเล่นชนิดพองตัวเมื่อแช่น้ำ” หรือ “ตัวตุคน้ำ” นี้ มีจำหน่ายแพร่หลายในต่างประเทศหลายประเทศ ก็ได้ใช้วิธีกำหนดให้มีฉลากกำกับสินค้านี้เช่นเดียวกัน

คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ได้พิจารณาในการประชุมครั้งที่ 49-8/2527 เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2527 แล้วมีความเห็นว่า สินค้าที่เรียกกันว่า “ของเล่นชนิดพองตัวเมื่อแช่น้ำ” หรือ “ตัวตุคน้ำ” เป็นสินค้าที่อาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภคโดยเฉพาะแก่เด็กเล็ก แม้ในต่างประเทศหลายประเทศจะยอมให้มีการจำหน่ายสินค้านี้ดังกล่าวโดยมีฉลากกำกับได้ก็ตาม แต่ตามสภาพของประเทศไทยในปัจจุบัน การให้ความสนใจหรือความสำคัญแก่ฉลากกำกับสินค้านี้ของผู้บริโภคยังมีน้อย ดังนั้น แม้ว่าจะกำหนดให้เป็นสินค้าควบคุมฉลาก

และกำหนดให้ฉลากแสดงค่าเดือน วิธีใช้ และวัตถุประสงค์ของสินค้าอย่างถูกต้องเพียงพอ ก็ไม่น่าเชื่อว่า จะสามารถป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้านี้เป็นสินค้าประเภทของเด็กเล่น ผู้ใช้ สินค้าเป็นแต่เพียงผู้บริโภคที่เป็นเด็กเล็กๆ ซึ่งไม่เข้าใจความหมายของฉลาก ประกอบกับปริมาณสินค้าที่ ผู้ประกอบธุรกิจแจ้งจำนวนว่ามีเพียง 126,300 ตัว ซึ่งมีมูลค่าทางเศรษฐกิจไม่มาก ไม่เป็นสินค้าที่มีความ จำเป็นและไม่ใช่ของเล่นที่สามารถเอื้อประโยชน์ให้แก่เด็ก จึงมีมติว่า สมควรมีคำสั่งห้ามขายสินค้าที่เรียกกันว่า "ของเล่นชนิดพองตัวเมื่อแช่น้ำ" หรือ "ตัวตุคน้ำ" เป็นการถาวร

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามมาตรา 36 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคจึงมีคำสั่งดังต่อไปนี้

1. ให้ยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ที่ 1/2526 ลงวันที่ 15 ธันวาคม 2526 เรื่อง ห้ามขายสินค้าที่เรียกกันว่า "ของเล่นชนิดพองตัวเมื่อแช่น้ำ" หรือ "ตัวตุคน้ำ" เป็นการชั่วคราว
2. ห้ามขายสินค้าที่เรียกกันว่า "ของเล่นชนิดพองตัวเมื่อแช่น้ำ" หรือ "ตัวตุคน้ำ"

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2527

(ลงชื่อ) ร้อยตำรวจโท ชาญ มนุธรรม

(ชาญ มนุธรรม)

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

สั่งและปฏิบัติราชการแทน นายกรัฐมนตรี

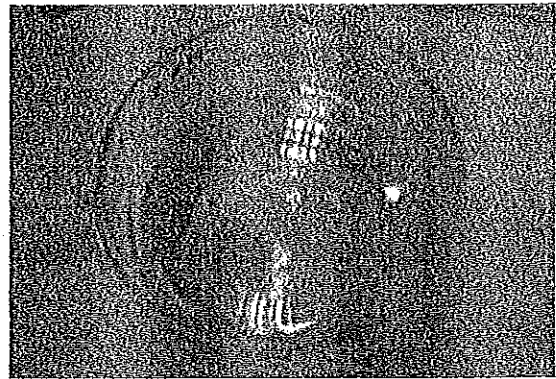
ประธานกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

(ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 101 ตอนที่ 136 วันที่ 27 พฤศจิกายน 2527)

ข้อมูลกรณีเด็กกินเบบี๋คริสตัล (ตัวดูดน้ำ)

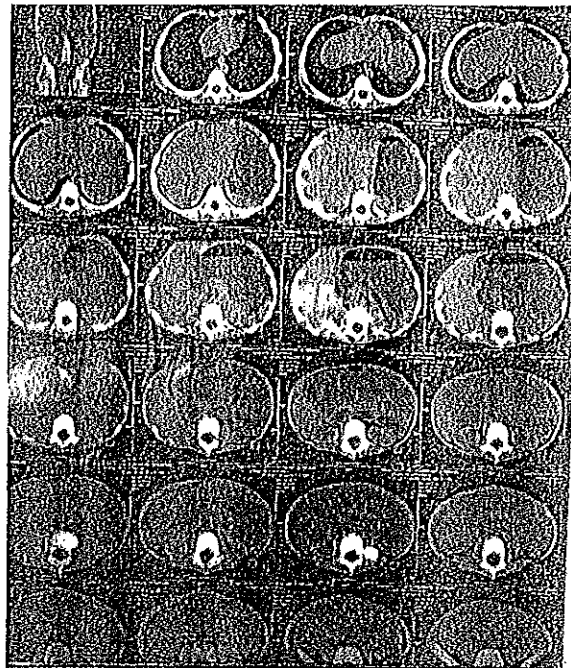
๑. สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ได้รับการประสานจาก รศ.นพ.อดิศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์ หัวหน้าศูนย์วิจัยเพื่อสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก โรงพยาบาลรามาธิบดี แจ้งว่า ศูนย์วิจัยฯ ได้รับแจ้งข้อมูลจากโรงพยาบาลบุรีรัมย์ ว่ามีเด็กหญิงอายุ ๑ ปี ได้กินเบบี๋คริสตัล (หรือตัวดูดน้ำ) เข้าไปในร่างกาย นาน ๑๒ วัน ทำให้ลำไส้เกิดการอุดตัน หายใจไม่ออก ผู้ปกครองจึงรีบนำเข้ามารักษาที่โรงพยาบาลบุรีรัมย์ ทั้งนี้ ทางศูนย์วิจัยฯ ได้มีการติดตามและเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว เพื่อใช้เป็นกรณีศึกษาและเพื่อใช้เป็นข้อมูลเตือนภัยให้กับผู้บริโภค สรุปรายละเอียดดังนี้

๑.๑ ด.ญ.ณัฐนิชา ทะพินร่า อายุ ๑ ปี ได้กินเบบี๋คริสตัล หรือตัวดูดน้ำเข้าไปในร่างกาย เหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นที่บ้านเลขที่ ๗๓/๓ หมู่ ๑๒ บ้านใหม่หนองแวง ตำบลหนองแวง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีนางสมพร สำโรงแสง ผู้เป็นยาย ซึ่งเป็นผู้ปกครองของเด็กหญิงคนดังกล่าวเล่าว่า ขณะที่รับประทานอาหารเช้า เด็กๆ ในบ้านได้มาของเล่นมาเล่นกัน หลังจากนั้นเช้าวันต่อมาพบว่าเด็กหญิงคนดังกล่าวมีอาการอาเจียน ทั้งๆ ที่ยังไม่ได้รับประทานอาหารเช้าเข้าไป ผู้ปกครองจึงพาเด็กไปที่สถานีอนามัยในหมู่บ้าน ซึ่งได้รับยาแก้อาเจียนและเกลือแร่กลับมารับประทาน แต่เด็กก็ยังคงมีอาการไม่ดีขึ้น รับประทานอะไรเข้าไปก็อาเจียนออกมาหมด ต่อมา เมื่อเวลา ๒๒.๐๐ น. ของวันที่ ๓ ที่มีอาการ ผู้ปกครองจึงพาเด็กไปรักษาที่โรงพยาบาลอำเภอลำทะเมนชัย ซึ่งได้รับการรักษาโดยการให้น้ำเกลือ ยาแก้อาเจียน และให้ออนดูอาการเป็นเวลา ๕ วัน แต่อาการยังไม่ดีขึ้น ผู้ปกครองจึงขอใบส่งตัวผู้ป่วยไปรักษาต่อที่โรงพยาบาลนางรอง ในวันที่ ๖ ที่มีอาการ โดยในช่วงแรกผู้ปกครองไม่ทราบว่าอาการของเด็กเกิดจากสาเหตุใด แต่มาทราบสาเหตุภายหลังจากที่เด็กป่วยเป็นเวลาเกือบ ๑ สัปดาห์ เนื่องจากแม่ของเด็กพบเบบี๋คริสตัล หรือที่แม่ของเด็กเรียกว่า “ลูกไอซ์” (ภาพที่ ๑) ตกอยู่ที่บริเวณหน้าบ้าน ซึ่งแช่อยู่ในน้ำ มีลักษณะฟองตัวขึ้น แม่ของเด็กจึงทดลองนำมาแช่น้ำอีกครั้ง จึงแจ้งให้ยายของเด็กทราบ ดังนั้น จึงได้ทราบว่าเด็กกินเบบี๋คริสตัลเข้าไป จากเหตุการณ์ดังกล่าว ยายของเด็กได้เล่าว่า ยายและพี่ชายของเด็ก ซึ่งเป็นเด็กชายวัย ๙ ขวบ ได้ไปซื้อของที่ห้างสรรพสินค้าพิกิจ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งยายได้ทำการชำระเงินรวมกับสินค้าอื่นๆ ตามปกติ โดยที่ไม่ทราบว่าเด็กชายได้หยิบเบบี๋คริสตัลมาด้วย เพราะชอบเบบี๋คริสตัลที่มีลักษณะเป็นรูปไดโนเสาร์และเมื่อดกมๆ จึงซื้อมาเล่น เนื่องจากเคยเล่นมาก่อน โดยยายของเด็กคาดว่าเด็กน่าจะกินเบบี๋คริสตัลเข้าไป จำนวน ๒ เม็ด

ภาพที่ ๑ เบบี๋คริสตัล หรือตัวดูดน้ำที่เด็กซื้อมาจากห้างสรรพสินค้าพิกิจ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

๑.๒ หลังจากที่ผู้ปกครองของเด็กได้ทราบสาเหตุของอาการป่วยของเด็ก จึงได้แจ้งให้ทางโรงพยาบาลนางรองทราบ ซึ่งแพทย์ได้ทำการ X-ray ทันที โดยการรักษาในช่วงแรกใช้วิธีการสวนทวารจำนวน ๕ ครั้ง ซึ่งผู้ป่วยได้อุจจาระออกมา โดยมีเศษขุ่นออกมาด้วยบางส่วน หลังจากนั้นจึงทำการ X-ray อีกครั้ง พบว่าชิ้นส่วนของเบบี๋คริสตัลยังไม่หมด (ภาพที่ ๒) ซึ่งขณะนั้นผู้ป่วยมีอาการตัวเหลือง ตาไลน์ และอาการแยลง แพทย์จึงให้นอนรักษาตัวที่โรงพยาบาลนางรองต่ออีกเป็นเวลา ๕ วัน จากนั้นจึงได้ทำการส่งตัวผู้ป่วยไปรักษาต่อที่โรงพยาบาลบุรีรัมย์ ซึ่งแพทย์ได้ทำการผ่าตัด พบว่ามีชิ้นส่วนวงกลมขนาดเล็กสีแดง ติดอยู่บริเวณลำไส้เล็กกับลำไส้ใหญ่ และให้พักรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลบุรีรัมย์ ตั้งแต่วันที่ ๕ - ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๙ แล้วจึงให้ผู้ป่วยกลับบ้านได้ ปัจจุบันผู้ป่วยมีอาการปกติ แต่ยังคงมีอาการคันบริเวณแผลบ้างเล็กน้อย (ภาพที่ ๓)

ภาพที่ ๒ ภาพจากการ X-ray

ภาพที่ ๓ แผลจากการผ่าตัดของ ด.ญ. ณัฐนิชา ทะพินรำ

๒. สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคได้สืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเพิ่มเติม พบว่า หลายเว็บไซต์และสื่อต่างๆ เช่น สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง ๓ รายการเรื่องเด่นเย็นนี้ มีการนำข้อมูลกรณีศึกษาเด็กกินเบบี๋คริสตัล (หรือตัวดูคนน้ำ) แจ้งเตือนเป็นอุทาหรณ์ให้กับผู้ปกครอง รวมถึงแจ้งเตือนภัยให้กับเด็กๆ ที่ชอบนำเบบี๋คริสตัล (หรือตัวดูคนน้ำ) มาเล่น เพื่อให้เด็กเกิดการเฝ้าระวัง และตระหนักถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งหากนำเข้ารับการรักษาไม่ทัน อาจเป็นอันตรายถึงชีวิตได้

ทั้งนี้ สินค้าดังกล่าวจัดเป็นสินค้าอันตราย ตาม คำสั่งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ที่ ๘/๒๕๒๗ เรื่อง ห้ามขายสินค้าที่เรียกกันว่า “ของเล่นชนิดพองตัวเมื่อแช่น้ำ” หรือ “ตัวดูคนน้ำ” สั่ง ณ วันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๒๗ หากผู้ประกอบการผู้ใด ขายสินค้าที่คณะกรรมการสั่งห้ามขายเพราะสินค้านั้นอาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภคตามมาตรา ๓๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าผู้ประกอบการนั้นเป็นผู้ผลิตเพื่อขายหรือเป็นผู้สั่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขาย ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ อย่างไรก็ตาม สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคจะดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริโภคทราบถึงความเป็นอันตรายของสินค้าดังกล่าวผ่านช่องทางต่างๆ ต่อไป

ฝ่ายเฝ้าระวังและพิสูจน์สินค้าและบริการ กองคุ้มครองผู้บริโภคด้านฉลาก
สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค